

АНИМАТА И АНИМУСЪТ В ПЛЕН НА РОДИТЕЛСКИТЕ КОМПЛЕКСИ

Ваня Григорова

Theoretical analysis is devoted to the determinant role of parents' complexes in forming and integrating of the Self. Their connection with unconscious acting psychic structures and their real existence in all men and women – named Anima and Animus, are also revealed.

Anima and Animus incite us in love, but what is their real functions, what we have to learn out of the failures in love relationships – all this is still an open question in psychological science. The possibility of the distorted archetype or the dependent one on parent's complexes archetype that could be projected in partner's choice and in marriage is discussed in detail.

It is concluded, that archetypes are exclusive important – though they are unconscious, they act in real behaviours.

Бащиният и майчиният комплекс са сред най-мощните комплекси на психичното. Те придобиват собствена афективна тоналност според това, дали преживяванията ни с бащата или с майката са били приятни, задоволителни или катастрофални. Тези комплекси са кондензиран израз на отношенията ни с родителите. Важно е да се помни, че комплексите не са нещо „мъртво“ и този факт помага на личността да се развива. Комплексите могат да се променят и съзнателното отношение към тях ги лишава от обезпокоителната им автономия. Защитните механизми блокират значителна част от енергията и ни позволяват да разберем, че индивидуалните преживявания отразяват една вътрешна динамика, направлявана от комплексите. Майчиният комплекс не засяга само майката. Той е синтезиран израз на изживяванията ни, свързани с майчиното поведение изобщо. Много от събитията, които са в основата му, е възможно да бъдат преживявания във връзка с баба, леля или даже гувернантка, т.е. с хора, които са имали значима роля в живота ни.

На същия принцип се основава и бащиният комплекс, който е синтез на опита ни, свързан с фигурите на бащата. Родителските комплекси могат да бъдат положителни или отрицателни. Детство без големи сътресения, в което детето е усещало, че е прието, обичано и оценявано, ще породи положителни родителски комплекси. Дори ако човек е натрупал отрицателен опит от изживя-

ванията си с родителите в детството си, опитът може да бъде отчасти коригиран, ако по-късно му се отдаде да общува с други положителни родителски фигури.

Приема се, че още в юношеството у младежите се задвижва архетип, който съдейства за отделянето на юношите от родителите и оформянето на автономен психичен живот у подрастващите. Доказателство за това е представата за идеалния партньор, която човек носи в себе си и го кара да се стреми към любовта. Зараждането на тази представа е заложено в безсъзнателното като вродено предразположение.

Карл Юнг нарича такива универсални тенденции „архетипове“. Той смята, че колективното или трансперсоналното безсъзнателно формира основата на личността и оказва най-мощно влияние върху нея. Аз-ът се опитва да постигне интеграция, самоактуализация и хармонизация на личността. По същество архетипът обхваща безсъзнателно съдържание, което се променя, ако се възприеме и осъзнае от личността. За разлика от личностното естество на съзаваната психика съществува и втора психическа система с колективен, неличностен характер. Съзаваната психика е тази, която ние смятаме за емпирично познаваема. Съдържанията на колективното безсъзнателно не са били в съзнанието и следователно не са били придобити индивидуално. Те дължат съществуването си изключително на унаследяването. Колективното безсъзнателно се състои от предекзистентни форми. Според концепцията за колективното безсъзнателно съществуват толкова архетипове, колкото типични ситуации има в живота. Безкрайното поведение е запечатало тези преживявания в „конституцията“ на психиката не под формата на образи, изпълнени със съдържание, а най-вече като форми почти без съдържание, които представляват само възможности за определен тип на мислене и на действие. Ако в живота се случва нещо, съответстващо на някой архетип, той се активизира и се появява вид принуда, която въпреки разума и волята си пробива път като инстинктивна реакция или пък предизвиква конфликт, който прераства в патология (невроза) (Юнг, К., 1999).

Ще се опитаме да разгледаме само фантазната представа за женското у мъжа, наречено Анима, и архетипа на Анимуса — представата за мъжкото у жената. Налага се уточнението, че архетиповете са по-скоро психични структури, които организират символните представи. Анализирайки сънищата на много мъже и жени, Юнг заключава, че човешката сексуалност, макар и потисната, поради конкретния видим пол, продължава да живее у всеки човек под формата на образ за лице от другия пол. Това е нашата истинска половинка, която търсим (Юнг, К., 1995).

Безсъзнателното у всеки мъж съдържа женска личност — т. нар. Анима. Безсъзнателното у всяка жена съдържа мъжка личност, т.е. Анимус. Природата е дарила всеки човек с определен брой хормони от другия пол. Известно е, че мъжкото и женското начало са отношение към живота, начин на управление на нашата енергия. Женският полюс включва това, което е спокойно, пасивно, неподвижно, ирационално и потенциално. Женствеността е сантиментална, нежна, отстъпчива, трайна и устойчива. Тя натрупва потенциална енергия и подготвя някакво външно действие. Мъжкият полюс, или мъжествеността, об-